

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Arbets- och näringsministeriet
Arbetskraftsinvandring- och integrationsenheten
Regeringsråd Jarmo Tiukkanen

PROMEMORIA

5.6.2025

VN/11426/2025

1/3

Inofficiell översättning

STATSRÅDETS FÖRORDNING OM RIKSOMFATTANDE BRANSCHER MED BRIST PÅ ARBETSKRAFT

Bestämmelser om statsrådets förordning utfärdas med stöd av 72 c § 2 mom. i utlänningslagen (301/2004).

Rätt att arbeta i anslutning till uppehållstillstånd för arbetstagare

Enligt den gällande utlänningslagen ska man innan uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas utreda bland annat tillgången på arbetskraft som lämpar sig för det arbete som avses och som står till förfogande på arbetsmarknaden inom en skälig tid med beaktande av riktlinjerna enligt 72 b § och se till att beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar sysselsättningen av en person som står till förfogande på arbetsmarknaden.

När uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas antecknas i uppehållstillståndet den eller de branscher inom vilka tillståndet berättigar till arbete. Enligt utlänningslagen görs ingen tillgångsprövning i samband med fortsatt tillstånd efter det att utlänningen har arbetat i enlighet med ett tillstånd som beviljats i Finland i minst nio månader.

Utvidgning av rätten att arbeta till genuint konstaterade branscher med brist på arbetskraft

Efter att ändringarna i utlänningslagen (fs /2025) trädde i kraft den 11 juni 2025 utvidgas rätten för innehavare av uppehållstillstånd för arbetstagare att arbeta till att gälla en bransch som genuint har konstaterats vara en riksomfattande bransch med brist på arbetskraft och om vilken det föreskrivs genom förordning av statsrådet. Uppehållstillstånd för arbetstagare ska vara i kraft för att den utvidgade rätten att arbeta ska tillämpas. Bestämmelserna tillämpas på innehavare av uppehållstillstånd för arbetstagare, eftersom tillgångsprövning tillämpas på denna grupp och tillstånden beviljas branschvis.

De branscher med brist på arbetskraft som utvidgningen av rätten att arbeta avser ska föreskrivas genom förordning av statsrådet för att förteckningen över dem ska kunna förnyas snabbare och smidigare jämfört med bestämmelser i lag. De branscher med brist på arbetskraft som anges genom förordning tillämpas så att rätten att arbeta gäller med samma innehåll i hela landet. En annan lösning skulle vara utmanande med tanke på regleringens tydlighet och tillsyn.

Förordningen ändras i princip en gång om året, men ändringen kan göras oftare vid behov.

Beredningen av förordningen preciseras i 72 c § 1 mom. i utlänningslagen, enligt vilket arbets- och näringsministeriet i samarbete med utvecklings- och förvaltningscentret och närings-, trafik- och miljöcentralerna fastställer¹ de branscher med brist på arbetskraft som

¹ Enligt [RP 13/2025 rd](#) är utvecklings- och förvaltningscentret från ingången av 2026 sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret (förkortningen utvecklings- och förvaltningscentret förblir oförändrad) och närings-, trafik- och miljöcentralerna är ett livskraftscenter. I regeringspropositionen i fråga har det bifogats en ändring av utlänningslagen så att den motsvarar dessa namnändringar.

har problem med tillgången på arbetskraft i hela landet. Områden med brist på arbetskraft fastställs på basis av arbetsförvaltningens och Statistikcentralens statistikmaterial över antalet sysselsatta och arbetslösa samt lediga arbetsplatser och med beaktande av de regionala riktlinjer som avses i 72 b §.

Enligt utlänningslagen börjar rätten att arbeta inom branscher med brist på arbetskraft när uppehållstillstånd för arbetstagare har beviljats och är i kraft och upphör när uppehållstillståndets giltighetstid löper ut. Om en utlänning har ansökt om nytt uppehållstillstånd medan uppehållstillståndet är i kraft, fortsätter rätten att arbeta inom sektorn för brist på arbetskraft tills ett nytt uppehållstillstånd har beviljats med anledning av ansökan eller avslagsbeslutet har vunnit laga kraft. Om förordningen ändras under tillståndets giltighetstid, varar rätten att fortsätta anställningsförhållandet tills anställningsförhållandet upphör under förutsättning att uppehållstillståndet fortfarande är i kraft. Om förordningen ändras under den arbetslöshetsperiod som avses i 58 a § 1 mom. 1 eller 3 punkten, tillämpas både den gällande förordningen och den förordning som gällde tidigare under arbetslöshetsperioden på den bransch med brist på arbetskraft som definieras i rätten att arbeta.

Om uppehållstillståndet upphör att gälla och ett nytt uppehållstillstånd inte alls har sökts eller inte har sökts i tid, upphör också rätten att arbeta inom sektorn för brist på arbetskraft. När en utlänning ansöker om fortsatt uppehållstillstånd och har arbetat inom branscher med brist på arbetskraft, anger han eller hon i sin ansökan som grund för uppehållstillståndet alla de anställningsförhållanden som han eller hon har.

Innehållet i statsrådets förordning

1 §. I paragrafen föreskrivs det om branscher med brist på arbetskraft, dvs. branscher som har problem med tillgången på arbetskraft i hela landet och där innehavaren av uppehållstillstånd för arbetstagare enligt utlänningslagen har rätt att arbeta utöver den rätt att arbeta som antecknats i tillståndet.

Definitionen av riksomfattande branscher med brist på arbetskraft är indelad i två delar. För det första utnyttjas uppgifter om antalet lediga jobb och arbetslösa arbetssökande inom olika yrkesgrupper.² Genom att dra av antalet arbetslösa arbetssökande från antalet lediga jobb inom varje yrkesgrupp får man en siffra som visar volymen av bristen på arbetskraft inom yrkesgruppen. I de yrken vars antal är positivt på riksnivå (lediga jobb > arbetslösa arbetssökande) råder det kvantitativ brist på arbetskraft.

Den yrkeslista som fås på detta sätt har filtrerats med hjälp av olika mätare för att listan ska ge en så giltig bild som möjligt av den kvantitativa bristen på arbetskraft. För det första ska arbetskraften i de yrken som räknas med vara minst 500 på riksnivå och antalet lediga jobb i yrket minst 50. Då filtreras de allra minsta yrkesgrupperna bort från listan därför att deras siffror är känsliga för slumpmässig variation i antalet lediga jobb och arbetslösa arbetssökande. Listan har filtrerats vidare så att arbetskraftsbristen (lediga jobb – arbetslösa arbetssökande) ska vara minst 25.

Den ovan beskrivna definitionen av brist på arbetskraft är rätt snäv och beaktar inte i tillräcklig utsträckning den kvalitativa brist på arbetskraft som arbetsgivarna upplever, dvs. en situation där den reserv av arbetssökande som finns tillgänglig för varje yrkesgrupp av en eller annan orsak inte sysselsätts i lediga jobb inom yrkesgruppen. Detta fenomen kallas också matchningsproblem. Den andra delen av definitionen av riksomfattande branscher med brist på arbetskraft baserar sig på de regionala riktlinjer som närings-, trafik- och miljöcentralerna har utarbetat tillsammans med arbetsmarknadens parter. Med hjälp av

² Källa: utvecklings- och förvaltningscentret, [rapporten om tillgång till och matchning av arbetskraft](#), den 7 maj 2025.

riktlinjerna³ fastställs inom vilka branscher tillgången på arbetskraft har försvårats inom varje närings-, trafik- och miljöcentralers eller Ålands område. Tillgången på arbetskraft inom olika branscher varierar beroende på strukturen och situationen på den regionala och lokala arbetsmarknaden. Syftet med den regionala riktlinjen är att stödja tillgången på arbetskraft inom närings-, trafik- och miljöcentralens eller Ålands område, med beaktande av särdragen på arbetsmarknaden i området.

Den definition av riksomfattande branscher med brist på arbetskraft som görs utifrån de regionala riktlinjerna baserar sig på en granskning av de regionala riktlinjernas riksomfattande täckning. Täckningen bestäms genom att räkna ut hur stor del av arbetskraften i Finland som utgörs av de närings-, trafik- och miljöcentralers eller Ålands områden i vars regionala riktlinjer varje yrkesgrupp har nämnts.

För varje yrkesgrupp som nämns i de regionala riktlinjerna fås en procentandel som beskriver den riksomfattande omfattningen av den försvårade tillgången på arbetskraft. Till exempel för närvårdare, sjukskötare och allmänläkare är andelen 97 procent, vilket innebär att yrkena har nämnts i regionala riktlinjer runt om i Finland i områden som sammanlagt täcker 97 procent av arbetskraften i Finland.⁴

Listan över kvalitativa yrken med brist på arbetskraft som definierats på detta sätt filtreras enligt hur hög siffran för den riksomfattande täckningen av de regionala riktlinjerna för respektive yrke är. Gränsvärdet för den riksomfattande täckningsgraden är 90 % i förordningsutkastet, vilket innebär att för att bli upptagen på listan över riksomfattande yrken med brist på arbetskraft måste den riksomfattande täckningsgraden för de regionala riktlinjerna för yrket vara minst 90 %. Bakom gränsvärdet ligger det nuvarande läget på arbetsmarknaden i Finland.

Listan över riksomfattande branscher med brist på arbetskraft fås genom att kombinera de yrken som definierats på ovan beskrivna sätt. Det finns inte bara ett enda heltäckande och etablerat sätt att definiera de riksomfattande branscher där det råder brist på arbetskraft, och därför innehåller sammanställandet av listan olika antaganden och avgränsningar som med fog kan definieras på annat sätt till exempel i olika konjunkturlägen på arbetsmarknaden.

2 §. I paragrafen föreskrivs det om ikraftträdandet av förordningen. Förordningen föreslås träda i kraft den 11 juni 2025 och gälla till den 11 juni 2026. Innehållet i förordningen ska dock ses över nästa gång sex månader efter det att den har antagits.

³ Källa: utvecklings- och förvaltningscentret, [arbetskraftsbarometern](#).

⁴ Uppgifterna har hämtats den 7 maj 2025.